



Nationaal Park
Drents-Friese Wold



Nationaal Park
Dwingelderveld



Holtingerveld

Conceptverslag Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek

Donderdag 16 februari 2023 09:00-11:00 | Provinciehuis Assen

Aanwezig: Henk van Hoofd (voorzitter), Henk Jumelet, Henk Doeven, Herman Odink, Jan Schipper, Arend Steenbergen, Catrien Scholten(verslaglegging), Douwe Hoogland, Dick Dijkstra, Jan Gorter, Arjan Smid

Afwezig: Bert Hummelen, Minne Wiersma, Sonja van der Meer, Hans Westra van Holthe, Petra Ellens, Gerrie Hempten, Jan van Weperen,

Bij punt 3 en 4 aanwezig, André Verhoef (Eelerwoude)

1 **Opening en welkom, vaststellen agenda**

Henk Doeven voor agendapunt 4 concept beleidsprogramma Nationale Parken is meer tijd nodig dan 15 minuten.

2 **Verslag vergadering van 24 november 2022 en overheden 12 januari 2023**

Verslag 24 november. N.a.v. de stakeholderanalyse heeft Henk Doeven nog een vraag, maar dat komt terug bij punt 3

Verslag 12 januari ter kennisname. Vervolggesprek met TBO op 6 maart 16.30-17.30 in Assen waarbij niet iedereen aanwezig kan zijn.

3 **Voortgang landschapsvisie**

Mondelinge door André Verhoef van Eelerwoude

Terugblik 26 januari in Dwingeloo en vervolgstappen

Middag en avond samen 120 deelnemers. Dat was meer dan verwacht. Het leverde een gevarieerde samenstelling uit diverse sectoren/belangen. Tegelijkertijd was de gemiddelde leeftijd vrij hoog (zeer weinig deelnemers jonger dan 45 jaar). Intro in de middag verliep rommelig door problemen met geluid en techniek. Doel van de bijeenkomst was om informatie op te halen via de tafelgroepen. Dat is wel goed gelukt. Gesprekken verliepen over het algemeen prettig. Er is een format gebruikt om op te halen wat goed is aan het gebied, welke kansen en knelpunten mensen zien vanuit eigen perspectief (inwoner, ondernemer)

Kernkwaliteiten rust, ruimte, donkerte, kleinschaligheid en variatie in landschappen worden hoog gewaardeerd. In het algemeen is de mening dat het al goed/mooi is – hoge waardering voor gebied en grote betrokkenheid.

Veel genoemde knelpunten: grote hoeveelheid regels, gebrek aan communicatie en begrip, vrees voor grote recreatieparken (rust en donkerte in het geding), droogte als bedreiging ook vaak genoemd door verschillende partijen.

Kansen. Veel liefde voor het landschap, laat mensen meedenken, meer communicatie, initiatieven van onderaf ruimte geven, ontwikkelen van “bieproatbossies” (vertaling: bijpraatbosjes).

Vervolgstappen enquête en storymap

Hoewel de bijeenkomst goed bezocht is, is niet iedere inwoner/geïnteresseerde op tijd bereikt en ook de jongere inwoners en ondernemers waren niet aanwezig.

In de planning is rekening gehouden met een online enquête om te checken of de opbrengst van de dag breed gedeeld wordt en/of er nog aanvullingen zijn. Gezien de ervaringen met “techniek” op de bijeenkomst wordt de enquête aanvullend ook analoog aangeboden via dorpshuizen en dorpsbelangen.

Opbouw storymap. De landschapsvisie wordt geen herhaling van LESA en landschapsbiografie. De storymap wordt geschreven vanuit mens en het landschap met bv interviews, wat vinden mensen van het landschap, hoe wordt het landschap gebruikt.

Henk Doeven wijst op goede ervaring met werkwijze van Prolander om met mensen het gebied in te gaan. Gespreken in het veld voeren. André Verhoef zegt toe te bekijken hoe we dat meenemen.

Arend Steenbergen: boeren gaven na bijeenkomst aan dat als ze naar kaarten kijken, ze het gevoel hebben dat ze wel kunnen stoppen met akkerbouwbedrijf.

Henk Jumelet erkent dat kaartjes gevoelig liggen. Provincie spreekt liever over schetsen (dat heeft geen status)

Uitdagingen

Jongeren betrekken (als groep) moet nog. Issues als wonen spelen vermoedelijk wel bij jongeren (26 januari kwam dit nauwelijks aan bod). Hoe nemen we de toekomstige generatie mee.

Henk Jumelet vraagt wat dit zegt over wat je tot nu toe hebt opgehaald. André Verhoef antwoordt: Je mist een deel van de input en dat kan leiden tot verschuiving in thema's na resultaten enquête. Onderwerp wonen kwam nu nauwelijks aan bod.

Henk Doeven doet de suggestie om voor jongeren heel specifiek een onderwerp op de agenda te zetten. Gemeente benadert (jonge) mensen ook via Welzijn. André Verhoef zegt dat het een alternatief is om de mensen op te zoeken, maar dat is arbeidsintensiever.

Douwe Hoogland had gesprek met jongeren vanuit www.claim-your-future.nl (Stenden en Thorbecke). Je moet het gesprek lokaal goed organiseren. Niet de ervaring dat ze niet willen, de kunst is om ze te vinden.

Arend Steenberg vraagt of de bijeenkomst goed gecommuniceerd is? André Verhoef zegt dat er gekozen is om te communiceren via nieuwsbrief en netwerk. Dat betekent dat je niet iedereen kunt informeren.

Henk Jumelet: maak bij de presentatie van tussenresultaten duidelijk dat niet iedereen heeft meegedaan en hou ruimte om aan te vullen en/of laat zien wie je had willen bereiken, maar niet gevonden.

Arend Steenberg: Landbouw en economie komt dat nog ergens terug? André Verhoef: dat zit wel ook in enquête. En de avond waren wel veel agrariërs. Dus die input is wel op de bijeenkomst aan de orde geweest.

Een andere uitdaging is om de invloed van de landschapsvisie op PPLG scherp te krijgen. Dit moet in het gebied wel (beter) geduid worden hoe dit proces/landschapsvisie zich verhoudt tot de gebiedsprocessen PPLG.

Douwe Hoogland: Dat moet goed, je moet processen niet dubbel doen. De landschapsvisie is een advies aan overheden in het proces PPLG (FPLG)

Jan Gorter: je moet wel duidelijk maken dat het echte werk in PPLG gebeurt en dat dit een soort vingeroefening is.

Arian Smid: betrokkenheid van de mensen punt van aandacht. Hij woont zelf in het gebied, maar als hij niet in de stuurgroep gezeten had, had hij het niet geweten.

Henk van Hooft: insteek enquête is dat die breed wordt uitgezet en de verwachting is dat daar nog veel reactie op komt. Is er nog ondersteuning nodig van partijen (bv gemeentepagina).

Henk Doeven: een goed verhaal over waarom invullen/deelname van belang is. In de gemeente Westerveld zijn vier jongerenketen als voorbeeld, daar zou je heen kunnen gaan. Henk wil daar zich wel voor inzetten, maar dan moet je wel een concrete vraag formuleren.

Henk van Hooft: Oproep aan gemeentebestuurders om zich ook hard te maken om berichten te delen.

Dick Dijkstra: Jongeren lezen niet de standaard huis-aan-huisbladen. Kijk goed via welke kanalen je de doelgroepen uitnodigt.

4 **Concept beleidsprogramma NP (Rijk)**

Versie 18 januari 2023

Proces voor het opstellen van een nieuw beleidsprogramma is door LNV vanaf mei 2022 opgestart. Betrokkenheid van de Stuurgroep is beperkt. De 45% versie is in november besproken. Er is een brede oploop in januari geweest in Utrecht.

Status van het beleidsprogramma is dat het nu door de ministeries wordt voorbereid voor aanbieding aan de Tweede Kamer en parallel daaraan wordt besluitvorming door IPO voorbereid.

Redactionele opmerkingen is formeel geen ruimte meer voor. Mochten er toch nog redactionele opmerkingen zijn, geef deze dan voor 18 februari bij de secretaris aan. Waar mogelijk kunnen we ze dan in de eindredactieslag nog meenemen (inhoudsvrij aanpassen). Als er meer principiële zaken spelen, moeten we die meegeven aan gedeputeerden om binnen IPO vaststelling mee te nemen.

Verduidelijking

Arend Steenberg vraagt of met dit beleidsprogramma Nationale Parken op de huidige grens afgebakend blijven of dat ze groter moeten worden.

Wat verstaan we onder Nationaal Park en natuur binnen de begrenzing? Er staat minstens de helft natuur. Daar voldoe je dus aan bij de huidige grens.

Wat is de invloed van het Nationaal Park op PPLG? Wat levert onze inbreng op in dat andere proces als je dat volledig gaat voeden?

Het Waterschap vindt dat dit beleidsstuk voor de democratie is. Waterschap gaat er niet verder op reageren.

Henk van Hooff: Het proces van de landschapsvisie geeft ons de mogelijkheid om kenbaar te maken hoe we samen kijken naar toekomst. De landschapsvisie kan als advies voor PPLG worden ingebracht.

Dick Dijkstra vindt het een verkokerd beleidsstuk, niet vanuit brede welvaart ingestoken. Hij vindt dat op basis van dit stuk het Nationaal Park wel verantwoordelijkheden van overheden naar zich toetrekt, zeker als het gebied ruimer begrensd wordt. Hij vindt dat niet correct. Zoals hij het beleidsprogramma leest, wordt de economische pijler nadrukkelijk naar buiten gewerkt. Hij vindt dat dat niet kan in deze tijd. Hier gaan we ruzie over krijgen.

Henk Jumelet: Is het grotendeels met Dick eens. De inleiding vindt hij al lastig. Hij ziet ook de economische component te weinig terug. Wat vinden we uiteindelijk met elkaar belangrijk? Dat geldt ook voor PPLG. Realiseren van de (natuur)doelen vinden we van belang. Maar we vinden dat dat altijd in balans moet met economie/leefbaarheid. Ook het Nationaal Park beleidsprogramma ademt uit dat het vooral om natuur gaat. Dick Dijkstra: onderdeel van het nationaal park (nieuwe stijl) is dat er ook mensen wonen en werken in het gebied en dat is nu onderbelicht.

Henk Doeven. Als het stuk zo blijft, is een nieuwe begrenzing van de nationale parken kansloos bij Westerveld. Het ademt wel zinsneden uit dat er juridische aspecten worden toegedicht aan het nationaal park.

Jan Gorter: Het baart hem zorgen dat we het stuk totaal verschillend kunnen lezen. Hij leest juist dat economie er wel in valt. Ons overleg was een van de eersten dat ruim over de grenzen van de nationale parken keek. We zijn al 10 jaar in de geest van dit document bezig. Waarom nu ineens een probleem?

Dick Dijkstra leest we zetten maximaal in op kleinschaligheid en in de natuurkernen geen economische activiteiten mogelijk. Hoe gaan we dat dan invullen, een groot deel van de economische activiteiten vindt nu plaats in de natuurkernen. Hij vindt het een slecht stuk omdat het voor meer interpretatie vatbaar is.

Douwe Hoogland ziet er juist duidelijk kansen in – en het is ook van belang dat PPLG er een rol in krijgt. Je moet doorrekenen wat een verandering van grens of samenwerking buiten het nationaal park voor alle sectoren betekent. Je moet visie hebben op ontwikkelingen in de toekomst. Het voorbeeld van 26 januari over belemmeringen in regelgeving voor wonen in het buitengebied moet je ook meenemen. Uitbreiden grenzen nationaal park is in Fryslân ook niet de insteek. Wel de dynamiek rondom het nationaal park meenemen in je toekomstvisie. Niet met de insteek om economie te verwijderen, maar wel de economische activiteit beoordelen op invloed op natuur en kijken wat je daarmee kunt. Jammer dat het stuk dus blijkbaar tegenstrijdige interpretatie oproept.

Henk van Hooff. Definities zijn soms niet eenduidig. Het beleidsprogramma is een rijksdocument wat grotendeels al vastligt. Het bevat ook kan-bepalingen. Wij zijn het grotendeels eens over hoe het nu gaat in ons gebied – ruimte voor economische activiteiten die nu in de natuur zijn en de samenhang met omliggende gebied en ook andere economische activiteiten bezien vanuit brede welvaart. Behoeftte aan om voor onszelf naar de toekomst toe beter vast te leggen waar we behoefte aan hebben en wat onze interpretatie is van het beleidsprogramma. En die dan ook meegeven aan provincies en vertegenwoordigers.

Ons gebied met de huidige begrenzing van de nationale parken en onze werkwijze om ook te zoeken naar verbindingen met de omgeving, voldoet aan de minimale eisen uit het beleidsprogramma.

Douwe Hoogland: interessant is juist om samen te verkennen wat de meerwaarde van een nationaal park nu voor het gebied is. En er is ruimte om te verkennen hoe we een breder nationaal park kunnen benutten. Maar dat hoeft niet nu. Dat kan ook later als we een gezamenlijke visie hebben.

Henk van Hooff: er ligt een beleidsprogramma met vele inbreng van onderaf. Het is zo geschreven dat interpretatie verschillend kan zijn. Conclusie is dat wij met dit document en met de huidige parken en gebied uit de voeten kunnen. Met de landschapsvisie verkennen we ruimte naar toekomst. Blijft de vraag over wat we doen met feit dat je het document meervoudig kunt lezen. Met tekstvoorstellen komen is in dit stadium vrij zinloos. Kunnen we het eens worden over interpretatie, dan kunnen we dat meegeven. Jan Gorter wil nu niet ingaan op de inhoud. Eenvoudigweg meegeven aan het schrijfteam dat het nog meervoudig interpreteerbaar is.

Daarvoor maken we een tekstvoorstel die rondgaat.

Henk Doeven en Arend Steenberg wijzen nog op pagina 25. Daar wordt genoemd dat aanpassing van de wet nodig is. Dat is kansloos zeggen adviseurs van beide.

Jan Gorter wil als reactie ook nog graag benadrukken dat basisfinanciering van het Rijk randvoorwaardelijk is.

5 Evenementenloketten

Verslag van het overleg van 10 januari 2023 is bijgevoegd. Zijn er opmerkingen n.a.v. verslag en beleving zoals het gaat met evenementenloketten.

Henk Doeven vindt het lastig dat aanvragen nog steeds via gemeente moet lopen en ecologische toetsing en toestemming ergens anders. Dat blijft nog wel lastig.

Jan Gorter. Duidelijk dat we er nog niet uit zijn. Het vervolg moet nog terug naar dit gezelschap. En TBO moeten er nog verder mee want er zijn nog vragen open.

Henk van Hooft is er nog een route terug om meer eenvoud toe te passen en alleen waar het moet ingewikkelde proces volgen. Ik hoor nog niemand over communicatie. Zie opmerking: heel veel gaat door en tegelijk is er ook veel rumoer. Wat ik steeds hoor: je moet een ingewikkelde natuurtoets doen, de gemeente moet het proces bewaken. Als dat niet goed gaat, gaat een derde naar de rechter en moet gemeente/TBO zich verantwoorden, terwijl de organisator vrijuit gaat. Is er een weg te bedenken om vooraf in overleg met organisatoren te spreken over gemeenschappelijk belang van oplossen van het probleem en zo ook de organisator te betrekken bij dit dilemma?

Douwe Hoogland: Fryslân heeft recent evenementenbeleid vastgesteld. Misschien is dat ook hier behulpzaam. Hij zegt toe de documenten en stappenplan naar de secretaris te sturen.

Handhavingsverzoeken kunnen lastig zijn. Beleidsregels zijn samen met gemeenten vastgesteld om op tijd aanvragen te kunnen beoordelen. We helpen zo het hele traject te verbeteren.

Henk Jumelet: Drenthe heeft in overleg met VTH Groningen een brochure gemaakt met stappen/informatie. De inhoud is deels van Overijssel overgenomen. In essentie blijft de vraag of iets kan of niet. Dat is ook een maatschappelijke discussie. Kijk ook naar de paasvuren. Gemeenten hebben daar ook verschillende keuzes gemaakt. We zitten wel in een situatie dat niet alles kan.

Dick Dijkstra: waar ik bang voor ben is dat er zaken georganiseerd worden om ons heen omdat het te ingewikkeld wordt.

6 Betrokkenheid gemeente Weststellingwerf

Henk van Hooft: Er zijn gesprekken geweest met Weststellingwerf n.a.v. hun vraag waarom wij een landschapsvisie opstellen over hun gemeente. We hebben de uitnodiging gedaan om alvast maar mee te doen met landschapsvisie. Er zijn een paar opties: De eerste is we passen de grens van het zoekgebied landschapsvisie aan. De tweede is we overleggen hoe Weststellingwerf in gesprek meegenomen kan worden. En de derde optie, wil Weststellingwerf ook in de stuurgroep? We hebben de bijgevoegde brief geschreven met deze vraag. Weststellingwerf heeft ons uitgenodigd in het college B&W een toelichting te geven. Wat zou de insteek moeten zijn?

Douwe Hoogland wil bij gesprek best aanwezig zijn als dat meerwaarde heeft. In kader van NPLG en stikstof beginnen ook gesprekken. Daar moet Weststellingwerf ook in mee. In zuidoost Fryslân zijn pittige discussies. Weststellingwerf wil daarover ook met Fryslân in gesprek. Ook daarvoor nog werk te doen om partijen bijeen te krijgen. Overleg tussen Drenthe en Fryslân over PPLG moet ook nog vorm krijgen. In grensgebied beïnvloedt dat elkaar. Ambtelijk gesprek erover is gepland. Dan krijg je ook dit meer bij elkaar.

Henk van Hooft: Voorstel is dus dat we Weststellingwerf bij de landschapsvisie volop betrekken en dat we in het traject governance eventuele deelname aan stuurgroep bepalen. In de governance naar de toekomst gaat ook spelen wat Hoogeveen/Meppel aan betrokkenheid hebben.

Henk van Hooft en Douwe Hoogland stemmen nog af op welk moment Douwe al of niet een gesprek aangaat hierover met Weststellingwerf. Eerst op ingestoken wijze uitvoeren.

7 Begroting 2023

Akkoord met de aangepaste begroting inclusief bijdrage infocentrum Doldersum

8 Voortgang projecten

Jan Gorter heeft zorg over project duurzaam toerisme. Hij heeft het gevoel dat alle activiteiten in de natuur geprojecteerd wordt. Dick Dijkstra geeft aan dat in beleidsprogramma alles naar buiten geduwd wordt. Waar zoeken we de balans?

Dick Dijkstra: In het project doen we nu onderzoek naar waar mensen nu verblijven. Dat is inderdaad vooral in de natuur. We wachten nu op “vogeltjes onderzoek” voor een beeld van draagkracht natuur. Dan gaan we verder. We kennen elkaars standpunt.

Henk Doeven heeft goede ervaring om te kijken naar fietspaden in en buiten de natuur. Ambtelijk gesprek met NM en SBB geeft juist goed gevoel.

9 Ingekomen stukken

- a. *Concept verslag ambtelijke werkgroep 18 januari 2023*
- b. *Concept verslag Bestuurlijk overleg Impuls 10 november 2022*
Henk Doeven: tekstueel een aanpassing: Er staat “Bestuurlijk-ambtelijk gedoe in Westerveld” Dit moet zijn “met Westerveld”. En het voorgestelde werkbezoek op dinsdagmiddag kan gedoe juist in de hand werken. Henk Doeven raadt dat af.
- c. *Concept verslag overleg Veilig en comfortabel fietsen 17 januari 2023*

10 Rondvraag en sluiting

Geen rondvraag. Sluiting 10.50

Actiepunten uit het verslag

1. Vervolggesprek met TBO op 6 maart 16.30-17.30 in Assen waarbij niet iedereen aanwezig kan zijn.
2. Secretaris en voorzitter maken een tekstvoorstel voor reactie op beleidsprogramma Nationale Parken die rondgaat per mail voordat deze wordt verzonden
3. Douwe Hoogland zegt toe de documenten over evenementenbeleid en stappenplan Fryslan naar de secretaris te (laten) sturen.
4. Henk van Hooft en Douwe Hoogland stemmen nog af op welk moment Douwe al of niet een gesprek aangaat hierover met Weststellingwerf. Eerst op ingestoken wijze uitvoeren.